

ה"ת 21262/04/23 - רמי אבו סבית נגד מדינת ישראל ימ"ר נגב

בית משפט השלום בבאר שבע

ה"ת 21262-04-23 אבו סבית נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני:

לפני מבקש	כבוד השופטת אחינעם צוריאל
נגד משיבה	רמי אבו סבית ע"י ב"כ עו"ד האיל אבו גררה ועו"ד עלי אבו לבן
	מדינת ישראל ימ"ר נגב

החלטה

לפני בקשה לפי סעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 (להלן: "הפקודה"), להחזרת רכב תפוס, ומנגד בקשת המשטרה להאריך את תוקף ההחזקה בתפוסים ל-180 ימים נוספים.

רקע

- ביום 16.4.23 הוגשה לראשונה בקשה להשבת רכב תפוס מסוג יונדאי מ.ר. 521-475-01 וכן טלפון נייד וטאבלט, אשר נתפסו על ידי המשיבה ביום 27.7.23. הרכב נתפס במסגרת חקירה בגין עבירות רצח. המבקש נחקר כחשוד בעבירות.
- ביום 9.5.23 התקיים דיון בו הוצגו הסכמות לפיהן יוארך מועד ההחזקה בתפוסים עד ליום 8.6.23 בהמשך, הוגשה בקשה נוספת מצד המשיבה להארכת תוקף ההחזקה בתפוסים ובהעדר התנגדות המבקש, ניתנה החלטה המורה על הארכת המועד עד ליום 12.7.23.
- ביום 24.7.23 הגישה המשיבה בקשה נוספת להארכת המועד. המשיב התנגד לבקשה זו וביום 13.8.23 התקיים דיון לגופו של עניין. במסגרת הדיון הוגשו לעיונו של בית המשפט חומרי חקירה המבססים את התנגדותה של המשיבה להחזרת התפוסים. בית המשפט נעתר לבקשה והורה על המשך ההחזקה בתפוסים עד תום 180 הימים הקבועים בחוק, העתידים להסתיים ביום 24.9.23.
- ביום 27.11.23, הגיש המבקש בקשה נוספת להשבת הרכב התפוס. נטען כי משתמו 180 הימים והמשיבה לא עתרה להארכת תוקף ההחזקה בתפוסים יש לשחרר את הרכב לאלתר. המשיבה התנגדה לבקשה, שכן נטען כי החקירה טרם הסתיימה וקיים צורך חקירתי בהחזקת התפוסים. בד בבד, בתגובתה, עתרה המשיבה להארכת תוקף ההחזקה בתפוסים ל-180 ימים נוספים.

הדין בבקשה

5. ביום 27.12.23 התקיים דיון בבקשה. בדיון טען ב"כ המבקש כי התנהלותה של היחידה החוקרת מעידה כי זנחה את התיק וכי אין עוד צורך חקירתי להחזיק בתפוסים. עוד נטען כי המועד להחזקה בתפוסים הסתיים מספר שבועות לפני פרוץ המלחמה, אך המשיבה לא עתרה במועד להארכת התפוסים אלא רק לאחר שנדרשה להגיב לבקשה להשבתם.
6. בטיעונו הפנה ב"כ המשיבה לסעיף 35 לפקודה ואף לפסיקה הנוהגת, לפיה לבית המשפט סמכות להאריך את תוקף החזקת התפוסים גם בחלוף המועד. עוד הוגשו לעיונו של בית המשפט חומרי החקירה שהוגשו בדיון מיום 13.8.23, ביניהם דו"ח סודי מיום 15.5.23, טבלת ראיות, חקירות, מזכרים ודוחות פעולה, אשר לשיטת המאשימה מבססים את עמדתה.
7. במהלך הדיון הבהיר ב"כ המשיבה כי על אף שבדיון הקודם הצהירה המשיבה כי היא מתכננת להמשיך בחקירה בהקדם ולאחר דרושי חקירה בעקבות מידע שהתקבל במהלך חודש יולי 2023, בסופו של דבר, לא בוצעה כל פעולת חקירה מאז אפריל 2023. עוד נטען כי המשיבה לא הגישה את הבקשה להארכת תוקף ההחזקה בתפוסים במועד כי היתה עסוקה בחקירות חשובות אחרות. לשאלת בית המשפט, לגבי תכנית החקירה העתידית, השיב ב"כ המשיבה כי אין צפי לסיום החקירה או לקידומה שכן בימים אלו המשיבה עסוקה בתיקים אחרים. יחד עם זאת, הצהיר על כוונתה העקרונית של המשיבה לקדם את החקירה. לעניין הטלפון התפוס, נטען כי לא ניתן להסתפק בפריקת הטלפון והשבתו למבקש שכן החומרים הרלוונטים נוגעים אף לחשודים אחרים ומשכך לא ניתן להסתפק בהצהרת המבקש כי הוא מוותר על כלל הראיה הטובה ביותר.

המסגרת הנורמטיבית

8. סעיף 34 לפקודה קובע כי בית משפט השלום רשאי ליתן צו המורה מה יעשה בחפץ התפוס, וזאת על פי בקשת שוטר או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ.
9. אף בהינתן עילת תפיסה ראשונית, יש לבחון אם אופן הפעלתה של סמכות התפיסה **מידתית** ו**ראויה** בנסיבות המקרה שעומד לדיון. על בית המשפט לשקול את תכליות התפיסה, זכות הקניין של בעל החפץ, הפגיעה בבעליו של החפץ למול הפגיעה שתיגרם לאינטרס הציבורי אם החפץ יושב לבעליו. בכל מקרה, יש לבחון אם ניתן להשיג את תכלית התפיסה באמצעי שפגיעתו באינטרס הלגיטימי של בעל החפץ פחותה, כל זאת בלי לאיין את האינטרס הציבורי שלשמו נועדה התפיסה.
10. כפי שנקבע בבש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל (12.3.2006):

"עקרונות הדין בדבר תפיסת חפצים בידי המשטרה מחייבים החלת אמות מידה חוקתיות ביישומם. פירוש הדבר, כי חייב להימצא מקור סמכות לעצם תפיסת חפץ בידי המשטרה. מקור כזה עשוי להישען על טעם מניעתי; על צפי בדבר חילוטו בתום המשפט; או על הצורך בו כראייה במשפט. קיומו של מקור סמכות לתפיסת החפץ מלכתחילה אינו מצדיק בהכרח את

המשך החזקתו לאורך זמן, ויש לבחון האם מתקיימת עילה להמשך תפיסתו בחלוף זמן ואם כן, האם קימת 'חלופת תפיסה' נאותה, העשויה להגשים בעת ובעונה אחת את תכלית התפיסה בלא פגיעה בלתי מידתית בבעל הקניין. מקום בו ניתן למצוא נוסחת איזון נאותה כאמור, ראוי להחילה, תוך שחרור התפוס אגב קביעת תנאים מידתיים הולמים להגשמת תכלית משולבת של הגנה על האינטרס הציבורי ושמירה על זכויות הפרט."

וכן בבש"פ 7992/22 עדנאן נורי נ' מדינת ישראל (1.3.23) (להלן: "ענין נורי"):

"סמכות לתפוס חפץ אינה מקנה, מאליה, סמכות נמשכת להמשיך ולהחזיק בו. ככל שבחלוף הזמן העילה לתפיסת החפץ או התכלית שלשמה נתפס יחדלו מלהתקיים, תפקע גם סמכות המשטרה להחזיק בו....לפיכך, על המשטרה - ועל בית המשפט בבואו להפעיל ביקורת שיפוטית מכוח הפקודה - לשוב ולבחון אם המשך החזקת התפוס נעשית כדין. תחילה, יש לבחון אם בנקודת הזמן הנוכחית קיים מקור סמכות המשולב עם תכלית, המאפשר להוסיף ולהחזיק בתפוס. ככל שהתשובה לכך חיובית, יש להוסיף ולבחון את מידתיות ההחזקה בנסיבות העניין, קרי, אם ניתן להשיג את התכלית שלשמה מוחזק התפוס בדרך אחרת, של "חלופת תפיסה" שפגיעתה בחשוד או הנאשם פחותה (ראו עניין לרגו, עמ' 5-7; בש"פ 8353/09 מגאלניק נ' מדינת ישראל, פסקה 10 [פורסם בנבו] (26.11.2009) (להלן: עניין מגאלניק))."

11. איתורה של תכלית התפיסה של החפץ מבין כלל החלופות: לצורכי חילוט, לצורך ראייתי או מטעם מניעתי, חשובה בכדי לקבוע האם מתקיימת עילה להמשך החזקתו בידי המשטרה, והאם ניתן להגשים את תכלית התפיסה באמצעות "חלופת תפיסה" תוך החלשת הפגיעה בזכות הקניין של בעליו. מתכלית התפיסה, אם כן, נגזרים המצבים והתנאים בהם ראוי לעשות שימוש בסמכות השחרור, ואלו הם השיקולים שיש לשקול בהקשר לכך.

12. סעיף 35 לפקודה מורה כי אם בתוך שישה חודשים מיום תפיסת החפץ על ידי המשטרה או מיום שהגיע לידיה, לא הוגש כתב אישום בו צריך החפץ לשמש ראיה ולא ניתן צו על אותו חפץ לפי סעיף 34, תחזיר המשטרה את החפץ לאדם אשר מידי נלקח, אך רשאי בית המשפט השלום, על פי בקשת שוטר מוסמך או אדם מעוניין, להאריך את התקופה בתנאים שיקבע.

דין והכרעה

13. לאחר שנתתי את דעתי לטענות הצדדים בכתב ובעל-פה ועיינתי בחומר החקירה שהועבר לעיוני, באתי לכלל מסקנה לפיה יש לדחות את בקשת היחידה החוקרת להמשך החזקה בתפוסים, וכי יש לקבל את עתירת המבקש, ולהורות על החזרת התפוסים לידי, ולהלן טעמיי:

14. מחומרי החקירה עולה כי הרכב והטלפון נתפסו במסגרת חקירת רצח רושדי חסאן בחירי ביום 4.3.23

בעיר רהט, בה נחקר המבקש כחשוד. מדובר באירוע מורכב אשר כלל תכנון מוקדם ומעורבים רבים. על פי החשד, הרכב התפוס היה מעורב בתכנון אירוע הרצח.

15. תפיסתו של הרכב על ידי המשטרה פוגעת ישירות בכל היבטי חייו של המבקש ובזכות הקניין שלו. תפיסת חפץ במסגרת הליך פלילי היא "**צעד דרסטי השולל מבעל הרכוש את האפשרות לעשות שימוש בקניינו, לעיתים למשך תקופה ארוכה**", ובטרם הורשע בדיון [ע"פ 1000/15 אבו אלחוה נ' מדינת ישראל] (3.7.15). מנגד עומד אינטרס הציבור שתכליתו להבטיח את בטחון הציבור, ואת תקינותו של הליך החקירה והמשפט. על בית המשפט לשקול ולאזן בין חובת ההגנה על זכויותיו החוקתיות של החשוד לבין אינטרס הציבור. ככל ששלבי ההליך הפלילי מתקדמים, כך עשויה נקודת האיזון לסטות לכאן או לכאן.

16. המשיבה לא הצביעה על כל נימוק משכנע לפיו יש הצדקה בהמשך החזקתה בתפוסים. מהדו"ח הסודי מיום 15.5.23 שהוגש לעיונו של בית המשפט וכן מטבלת הראיות עולה כי פעולת החקירה האחרונה התבצעה באפריל 2023. מאז יולי 2023, אז התקבלה ידיעה בודדת, לא בוצעה כל פעולת חקירה, וזאת על אף הצהרת המשיבה בדיון ביום 13.8.23 כי בכוונתה לעשות כן.

17. בדיון לפניי הצהירה המשיבה כי החקירה עדיין בעיצומה, ומכיוון שיש מעורבים נוספים שטרם אותרו ויש לחקור אותם, לא ניתן לשחרר את הרכב ויתר התפוסים. עם זאת, למעט הצהרה בעלמא אודות כוונותיה של המשיבה, לא הוצגה כל תכנית חקירה עתידית ואף לא צפי ממשי לקידום החקירה.

18. אם לא די בכך שהיחידה החוקרת לא פעלה לקידום החקירה, אף הבקשה להארכת תוקף ההחזקה בתפוסים מעבר ל-180 הימים לא הוגשה בזמן ולמעשה הוגשה רק כתגובה לבקשת המבקש להשבת התפוסים. אמנם הלכה היא כי ניתן להאריך תוקף ההחזקה בתפוסים גם אם זו הוגשה לאחר חלוף תקופת ששת החודשים הקבועים בחוק [ראו למשל בש"פ 6686/99 עובדיה נ' מדינת ישראל (22.5.2000)], אך מהתנהלות המשיבה עולה כי למעשה החקירה נזנחה ונכון להיום אין ביכולתה להצביע על כוונה ממשית לקדמה.

19. הרכב נתפס ומוחזק בידי המשטרה שכן שימש לביצוע עבירה. על פי החשד, מדובר בעבירה החמורה ביותר בספר החוקים. ככל שהייתי מתרשמת שהחקירה עדיין בעיצומה, ועל אף חלוף הזמן, באיזון בין כלל האינטרסים סבורתני כי היה מקום לאפשר ליחידה החוקרת להשלים את החקירה תוך המשך החזקה בתפוסים. יחד עם זאת, משבחרת המשיבה לזנוח את החקירה משיקוליה שלה, הגם שניתן לה זמן רב לביצוע פעולות חקירה נדרשות, אין מקום להיעתר לבקשתה להמשך החזקה בתפוסים. אשוב ואציין כי לא הוצגה בפניי כל תכנית חקירה ממנה עולה כי החקירה עשויה להתקדם בקרוב ובעטייה יש להאריך את תוקף ההחזקה בתפוסים.

20. באיזון כלל השיקולים בהם האינטרס הציבורי במיצוי החקירה למול חובתו של בית המשפט להגן על קניינו של המבקש, נוכח חלוף הזמן והעדר אינדיקציה ממשית לקידום החקירה, אני דוחה את בקשת

המשיבה ומורה על השבת התפוסים לידי המבקש.

המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י"ח טבת תשפ"ד, 30 דצמבר 2023, בהעדר הצדדים.